

Zápis z jednání Komise RHMP pro udržitelnou energii a klima dne 17.7.2020

(Místo konání: Magistrát hlavního města Prahy, Nová radnice, Mariánské nám. 2/2, místnost 349)

Účastníci:

Martin Bursík (předseda Komise), Petr Hlubuček (místopř. Komise), Tomáš Murňák (místopř. Komise), Petr Hlaváček (místopř. Komise), Štěpán Kyjovský (člen Komise), Jaroslav Mach (člen Komise, zástupce pracovní skupiny Udržitelná doprava), Jan Šurovský (člen Komise, zástupce pracovní skupiny Udržitelná doprava), Vojtěch Vosecký (člen Komise, zástupce pracovní skupiny Cirkulární ekonomika).

Omluveni:

Adam Scheinherr (náměstek primátora HMP pro oblast dopravy), Kateřina Schön (členka Komise, zástupkyně pracovní skupiny Adaptace na změny klimatu), Ivan Jacko (člen Komise, zástupce pracovní skupiny Udržitelná energetika), Jan Chabr (člen Komise), Marcela Plesníková (členka Komise), Tomáš Voříšek (člen Komise, zástupce pracovní skupiny Udržitelná energetika), Tomáš Portlík (člen Komise), Tomáš Lapáček (člen Komise), Jiří Knitl (člen Komise)

Hosté: Tereza Líbová (OCP MHMP), Radim Polák (OCP MHMP), Petr Zeman (MHMP), Václav Vorlíček (MHMP SE1), Alena Vondroušová (MHMP SE4), Matěj Chytil (MHMP SE4), Jakub Mašek (MHMP SE8), Martina Kaňáková (MHMP SE8), Daniel Vondrouš, Lucie Kocourková, Michaela Beránková (MHMP)

Program:

- 1) Úvod, informace o aktivitách v oblasti ochrany klimatu HMP (Petr Hlubuček, Martin Bursík)
- 2) Implementační plán adaptace na klimatickou změnu na roky 2020-2024 a doporučení na odstranění bariér adaptace na klimatickou změnu (Tereza Líbová)
- 3) Informace o stavu příprav hlavních záměrů v oblasti cirkulární ekonomiky (bioplynová stanice, dotřídovací linka, intenzifikace a kalová koncovka čistírny odpadních vod (Vojtěch Vosecký/prezentace)
- 4) Info o stavu přípravy Strategie podpory alternativních pohonů, podněty z PS udržitelná mobilita (Jaroslav Mach/vlastní prezentace)
- 5) Další podněty z pracovních skupin (PS energetika/M. Bursík)
- 6) Hlasování Komise per rollam

Průběh a hlavní výstupy zasedání:

Bod 1. Úvod, informace o aktivitách v oblasti ochrany klimatu HMP

Náměstek primátora Petr Hlubuček ocenil práci všech pracovních skupin a nastínil konání Klimatické konference v září 2020. Konference se pravděpodobně zúčastní i zástupci některých partnerských měst (Londýn, Berlín, Kodaň.)

Předseda Komise Martin Bursík představil strategii a možnosti financování plánu.

- 1/ Program **OPŽP 2014-2020** (možnost získat až stovky mil. Kč na kofinancování investic)
- 2/ Program **ELENA** (možnost získat desítky mil. Kč na přípravu projektů)
- 3/ **Modernizační fond** (pro roky 2021 až 2030, možnost získat vyšší jednotky mld. Kč!)
- 4/ **Inovační fond aj.** (nutné mít kvalitní projekty, soutěž v rámci celé EU)
- 5/ **Fond spravedlivé transformace** (z 15 na 85 mld. Kč pro ČR).

Bod 2. Implementační plán adaptace na klimatickou změnu na roky 2020-2024 a doporučení na odstranění bariér adaptace na klimatickou změnu

Implementační plán je již dokončen a momentálně se nachází v připomínkovém řízení. Plán vyplývá ze strategie adaptace na změnu klimatu z roku 2018. Implementační plán obsahuje zásobník projektů (prozatím je jich uvedeno 212, ale nejedná se o konečné číslo). Zásobník projektů bude pružný a v následujících letech je možné do něj zařadit další adekvátní projekty. Jednotlivé projekty v zásobníku budou zhodnoceny z pohledu ekosystémových služeb a každý

projekt je ohodnocen indikátory, jejichž kombinací vznikne **Klimatický štítek**. Každý projekt bude mít svou projektovou kartu, která charakterizuje osm základních kategorií, jež lze mezi sebou přehledně porovnávat. Implementační plán dále obsahuje i definice bariér a návrhy na jejich eliminaci.

Bod 3. Informace o stavu příprav hlavních záměrů v oblasti cirkulární ekonomiky (bioplynová stanice, dotřídňovací linka, intenzifikace a kalová koncovka čistírny odpadních vod)

Vedoucí PS pro cirkulární ekonomiku Vojtěch Vosecký přednesl problematiku sběru odpadu v Praze. Nejvíce odpadu končí v černých popelnících a nejvíce tříděnou komoditou je papír. Míra třídění je nízká, lze vytrždit až 70 % komunálního odpadu. Paradoxně míra třídění klesá, avšak roste více popularita jednorázových obalů – lidé nestíhají více třídít. Čím je bohatší společnost, tím více odpadu produkuje. Témata v PS pro CE:

- A) **Plasty v Praze.** Celkem vytrženo cca 18000 tun, ale přímo zpracovaných plastů v PS Chrástany bylo jen 4000 tun. 3400 z tohoto množství skončí na skládce nebo v cementárně. Nová dotřídňovací linka zajistí 100% vytržení plastů, ale i kovů a nápojových kartonů.
- Nová dotřídňovací linka bude znamenat vyšší míru reálné recyklace. Palčivým problémem je však řešení současné nízké a nadále klesající míry třídění odpadů. Míra třídění tedy roste s klesající vzdáleností k třídícím místům.
 - Systém **door to door (d2d)** případně **multikomoditní sběr**. Tyto přístupy by měly ideálně eliminovat některá sběrná „hnízda“ ve městě. Každý blok domů by měl 4 druhy na třídění odpadu – SKO; Plasty + kovy+ nápojový karton; gastro/ rostlinný odpad; papír.
- D2D systém je jednoduchý a efektivní. Některé městské části již tento systém zavedly, což vede ke zvelebení veřejného prostoru, případně jeho lepšímu využití (např. parkovací místa).
- B) **Bioplynová stanice.** Již byla dokončena studie proveditelnosti stavby bioplynové stanice. Mezi preferované varianty se řadí stavba stanice ideálně u ZEVO Malešice, případně mimo Prahu. Bioplynová stanice umožní vlastní zpracování gastroodpadu na palivo a odpadu (digestátu) na hnojivo.
- C) **Kalová koncovka.** Současný stav jímání bioplynu pomocí vyhnívacích nádrží je v ÚČOV již zastaralý. PVS vyhotovila studii proveditelnosti na modernizaci přístupu. Reálné jsou 2 varianty:
- a. anaerobní stabilizace kalu s následnou hydrolýzou
 - b. anaerobní stabilizace kalu bez hydrolýzy

Následné zpracování by mohlo být uloženo na zemědělskou půdu nebo odvozem na spalení do PS ZEVO Malešice, nebo do areálu ČEZ Horní Počaply.

Bod 4. Informace o stavu přípravy Strategie podpory alternativních pohonů, podněty z PS udržitelná mobilita

A. Koncept města krátkých vzdáleností

- Komise konstatuje, že koncept města krátkých vzdáleností s výbornou dostupností veřejné a nemotorové dopravy při rozvoji města či jakékoliv výstavbě je zásadní z hlediska dalšího rozvoje, neboť umožňuje zkrátit délku cest a tedy i nezbytnou spotřebu energie, nebo je realizovat energeticky nejméně náročnou bezmotorovou dopravou. V oblasti dopravního systému se tak jedná o předcházení vzniku energeticky náročných dlouhých cest bez ohledu na druh dopravního prostředku.
- Komise doporučuje Radě HMP, aby, ve spolupráci s IPR Praha, vytvořila metodické a další podpůrné dokumenty pro městské části a organizace i pro soukromý sektor v této oblasti a aby faktor počtu nových cest a jejich délky byl brán na zřetel při posuzování nové výstavby

B. Preference investic do MHD, primárně kolejové

- Komise doporučuje Radě HMP, aby při přípravě rozpočtu a schvalování investičních akcí významně preferovala investice do infrastruktury pro veřejnou dopravu, zejména kolejovou, před investicemi do kapacity pro individuální motorovou dopravu.

C. Řešení znevýhodnění kolejové dopravy v rámci hlukové zátěže

- Komise doporučuje Radě HMP, ve spolupráci s DP Praha analyzovat a navrhnout úpravy legislativy v oblasti hlukové zátěže kolejové dopravy, zejména tramvajové, s cílem umožnit modernizaci stávající sítě tramvajové dopravy a její rozvoj.

- Téma hlukové zátěže bude projednáno v Radě města.

D. Podpora preference MHD na komunikační síti

- Výrazně posílit efekt preference prostředků MHD na SSZ na území hl. m. Prahy i na úkor kapacity pro IAD, bude-li nezbytné.

E. Dotace pro bezemisní vozidla

- Vytvořit dotační titul podporující pořízování bezemisních vozidel v případě, kdy jsou intenzivně využívána na území hl. m. Prahy s maximálním využitím možností státních i evropských dotačních titulů.

F. Zpoplatnění vjezdu do města s cenovou diferenciací

- Zřízení poplatku za vjezd do širšího centra města (mýtný systém) s cenovou diferenciací dle míry znečištění ovzduší od vozidla.

G. Revize poplatků v ZPS

- Revidovat politiku poplatků v Zónách placeného stání a zavést diferenciaci poplatku dle emisních norem vozidla.

H. Strategie podpory alternativních pohonů

Dokument je součástí Plánu mobility. V současné době je v připomínkovém řízení. Cílem bylo definovat kde, a jak by Praha měla podporovat alternativní způsoby pohonů. Hlavní důraz je kladen na elektromobilitu, ale i podpora vodíku, plynu (zejm. CNG, biometan). Celkově dokument shrnuje aktivity a plány, které jsou k tomuto relevantní. Mnohá z témat jsou již rozpracována v rámci ICT. Plán mobility pomáhá k podpoře klimatického závazku, ale není v něm konkrétně vyčíslen dopad snížení emisí.

Všechna představená témata se na zasedání Komise setkala s podporou a budou dále podrobněji rozpracována.

Bod 5. Další podněty z pracovních skupin

A. Návrhy konkrétních projektů

1) Pražské energetické společenství pro obnovitelné zdroje

Ustavit Pražské energetické společenství a instalovat až 500 MW_{el} fotovoltaických panelů na střechy a balkony městských budov a městských společností, vybrat inovativního obchodníka se zelenou elektřinou (agregátor, odpovědný za odchylku). Otevřít Společenství Pražanům (FO, živnostníkům a malým podnikatelům). Výhody pro členy: úspora nákladů na el. (30-40%), vyšší cena za prodej přebytečné elektřiny (vykupuje HMP / PPA), nižší cena vstupem do centralizovaného nákupu elektřiny, klimatická odpovědnost. Výhoda pro Prahu: náhrada fosilní elektřiny za čistou z OZE za cenu ne vyšší než tržní, zapojení občanů = demokratizace energetiky.

2) Využití bioplynu z ÚČOV Praha na výrobu biometanu určeného pro dopravu

V roce 2021 bude na čistírně uvedena do provozu pilotní jednotka na úpravu kalového plynu na **biometan** (substitut zemního plynu). Plyn bude vtlačěn do plynárenské sítě v Papírenské ul., roční množství v první etapě **0,5-1 mil. m³/rok**, plyn využitelný pro CNG vozy např. Pražských služeb, a.s. Po zavedení (očekávané) provozní podpory po roce 2021 bude možné vyrábět **5-10krát více** (a omezit méně efektivní výrobu elektřiny v KGJ na bioplyn)

3) Rozvoj fotovoltaiky (a zelených střech) na budovách města

S podporou programu **OPŽP** (a jeho 146. výzva) v přípravě záměry na instalaci fotovoltaických elektráren na střech budov města. Záměrem je využít dotační příležitosti na podporu instalace **50-100 systémů** o celkové velikosti v řádu jednotek MW instalovaného výkonu (3-5 MW). Souběžně s tím budou navržena k podpoře i **energeticky úsporná opatření** (řízené větrání, LED osvětlení) a dle možností i provedena konverze na „**zelené střechy**“. Projekt současně zamýšlen jako základ „**energetického společenství hl.m. Prahy**“, tedy nové entity města založené pro naplňování strategie preference využívání elektřiny z obnovitelných zdrojů.

4) Pilotní projekt energetické komunity na bytovém domě Prahy (vč. vzorové adaptace na změnu klimatu)

Bytový dům v majetku města na Černém Mostě (60 b.j., 95 MWh/rok, 1 100 GJ/rok). Otestování možnosti umístit výrobu elektřiny typu *FVE* na bytový dům a **sdílet vyráběnou el. energii** především mezi obyvateli domu (50-70 kWp). Současně objekt bude doplněn o **systém chlazení** s možností využívat odpadní teplo pro ohřev vody. Nezbytná **oprava střechy** (hydroizolace, zateplení), pravděpodobně opět s konverzí na **zelenou střechu**.

5) Bioplynová stanice na biologicky rozložitelné odpady k výrobě nízkouhlíkových paliv

V přípravě bioplynová stanice na oddělený sběr bioodpadů (restaurace, obchody, domácnosti) s kapacitou až **50 tis. tun/rok**. Roční produkce biometanu až **50 GWh** (5 mil. m³/rok). Odpovídá roční potřebě PHM pro až **300 „kuka“ vozů**. Bude-li to výhodné, je možné výhledově část produkce konvertovat na **(zelený) vodík**.

6) Využití energetického potenciálu odpadních vod z ÚČOV Praha pro vytápění a chlazení (nejen) lokality Bubny – Zátory

Za pomoci vyčištěné odpadní vody z ÚČOV možné vytápět a chladit celou novou lokalitu Bubny-Zátory (50 MW_t, 50-70 MW_{ch}). Uhlíková stopa navrženého řešení by byla pouze **poloviční (!)**; atraktivní pro město i investory. Přebytky tepla mohou být dodávány do celé SZT v Praze (i > 1 mil. GJ/rok). Navíc realizací kolektoru k Hlávkovu mostu možné výhledově zavést teplo i chlad do **centra města...**

B. Výstup ze SECAP - výchozí uhlíková stopa za 2010

Celkem = 8,8 mil. tun CO₂

Největší podíl na produkci CO₂ má elektřina dodaná do Prahy (4,1 mil. tun). Dalšími významnými položkami jsou emise ze spalování zemního plynu (1,9 mil. tun) a kapalná paliva v dopravě (1,6 mil. tun).

Bod 6. Hlasování o navržených usneseních členů Komise per rollam

Vzhledem k nedostatečnému počtu přítomných členů Komise pro hlasování o navržených usneseních, proběhlo hlasování per rollam e-mailem ve dnech 4.-17.8.2020.

Navržená usnesení:

1) Komise doporučuje RHMP pověřit odbory OCP a HOM vyhotovením prověření způsobu nakládání s odpady v rámci Magistrátu HMP a dalších budov spadajícího do přímé kompetence plnění povinností původce odpadu MHMP, úřadů městských částí, včetně přidružených organizací MP Praha a akciových společností DP a PSAS za účelem hledání finančních i environmentálních úspor v chodu úřadu.

Zajistí: Odbor OCP a HOM

2) Komise doporučuje RHMP pověřit odbor OCP zajištěním přípravy projektových žádostí o podporu ze 144. výzvy programu OPŽP na zřízení zelených střech se schopností retence dešťových srážek - jako doplněk již započatých aktivit instalace fotovoltaických systémů na objektech města.

Zajistí: Odbor OCP, Termín: Příjem žádostí je výzvou předepsán do 11. ledna 2021

3) Komise doporučuje RHMP pověřit odbor OCP ověření a v případě kladného stanoviska ze strany Evropské komise zajištěním přípravy žádosti o podporu možného využití odpadního tepla z ÚČOV pro vytápění a chlazení lokality Bubny-Zátory z tzv. Inovačního fondu, zřízeného Evropskou komisí na podporu velkých inovativních projektů využívajících nízkouhlíková řešení.

Zajistí: Odbor OCP, Termín: Příjem žádostí je do 29. října 2020

4) Doplnit Strategii podpory alternativních pohonů v Praze do roku 2030, aby konkretizovala naplnění klimatického závazku Prahy, tj. aby odpovídajícím dílem přispěla ke snížení uhlíkové stopy města do roku 2030 oproti roku 2010 o 45 %.

Zajistí: Odbor ODO, Termín: Do konce září 2020

5) Komise schvaluje Implementační plán 2020-2024 Strategie adaptace HMP na změnu klimatu včetně seznamu projektů.

6) Komise konstatuje, že koncept města krátkých vzdáleností s výbornou dostupností veřejné a nemotorové dopravy při rozvoji města či jakékoliv výstavbě je zásadní z hlediska dalšího rozvoje, neboť umožňuje zkrátit délku cest a tedy i nezbytnou spotřebu energie, nebo realizovat cesty energeticky nejméně náročnou bezmotorovou dopravou. V oblasti dopravního systému se tak jedná o předcházení vzniku energeticky náročných dlouhých cest bez ohledu na druh dopravního prostředku. Komise proto doporučuje Radě HMP, aby, ve spolupráci s IPR Praha, vytvořila metodické a další podpůrné dokumenty pro městské části a organizace i pro soukromý sektor v této oblasti a aby faktor počtu nových cest a jejich délky byl brán na zřetel při posuzování nové výstavby.

Zajistí: IPR

7) Komise doporučuje Radě HMP, aby při přípravě rozpočtu a schvalování investičních akcí významně preferovala investice do infrastruktury pro veřejnou dopravu, zejména kolejovou, před investicemi do kapacity pro individuální motorovou dopravu.

8) Komise doporučuje Radě HMP, ve spolupráci s DP Praha analyzovat a navrhnout úpravy legislativy v oblasti hlukové zátěže kolejové dopravy, zejména tramvajové, s cílem umožnit modernizaci stávající sítě tramvajové dopravy a její rozvoj.

9) Komise doporučuje Radě HMP výrazně posílit efekt preference prostředků MHD na SSZ na území hl. m. Prahy i na úkor kapacity pro IAD, bude-li nezbytné.

10) Komise doporučuje Radě HMP vytvořit dotační titul podporující pořizování bezemisních vozidel v případě, kdy jsou intenzivně využívána na území hl. m. Prahy s maximálním využitím možností státních i evropských dotačních titulů.

11) Komise doporučuje Radě HMP zřídit poplatek za vjezd do širšího centra města (mýtný systém) s cenovou diferenciací dle míry znečištění ovzduší od vozidla.

12) Komise doporučuje Radě HMP zrevidovat politiku poplatků v Zónách placeného stání a zavést diferenciaci poplatku dle emisních norem vozidla.

O usneseních hlasovalo celkem 12 členů Komise ze 17.

Body 1 až 3 a 5 až 12: Souhlas vyjádřilo 12 členů.

Bod 4: Souhlas vyjádřilo 11 členů, 1 se zdržel.

Usnesení č. 1 - 12 byla schválena.

Příští termín jednání proběhne koordinován se sekretariáty členů komise a bude rozeslán pozvánkou e-mailem.

Zapsali: Lucie Kocourková a Daniel Vondrouš

Ověřil: Martin Bursík